

แถลงข่าว

ผลสอบ PISA สัญญาณเตือน วิกฤตการศึกษา แก้ปัญหาให้ถูกจุด

วันพุธที่ 13 ธันวาคม 2566 | 13.00-14.00 น.

@ห้องประชุมใหญ่ ชั้น 2 หิดอาร์ไอ [FACEBOOK LIVE](#) [YOUTUBE LIVE](#)

13.00 น.

แถลงข่าว "ผลสอบ PISA
สัญญาณเตือนวิกฤตการศึกษา
แก้ปัญหาให้ถูกจุด"

13.40 น. Q and A

ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์
ประธานหิดอาร์ไอ

คุณพงศ์หิต วนิชานันท์
นักวิจัยอาวุโส
และเหินบนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษา

แถลงข่าว
ผลสอบ PISA
สัญญาณเตือนวิกฤตการศึกษา
แก้ปัญหาให้ถูกรวด

ผลการประเมิน PISA 2022 บอกอะไรกับประเทศไทย ?

บอก 2 ข้อมูลสำคัญ

1

ความสามารถเด็กไทย
ห่างไกลจากโลกมากขึ้นทุกที

2

Covid-19 กระทบทั่วโลก
แต่ไม่ใช่สาเหตุหลักที่ทำให้
คะแนนของไทยลดลง

บอก 2 สัญญาณต่อการศึกษาไทย

1

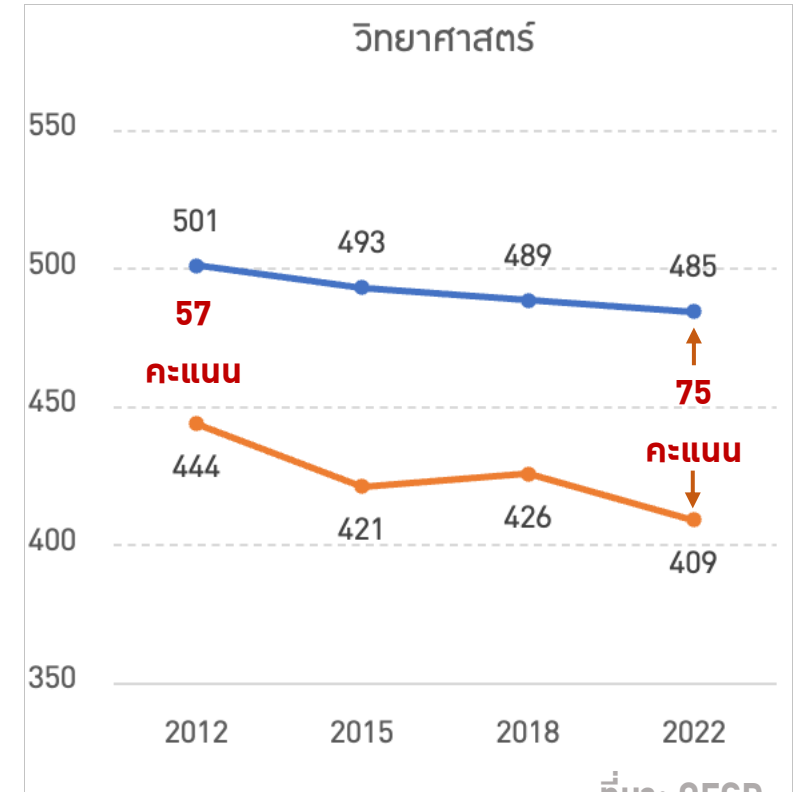
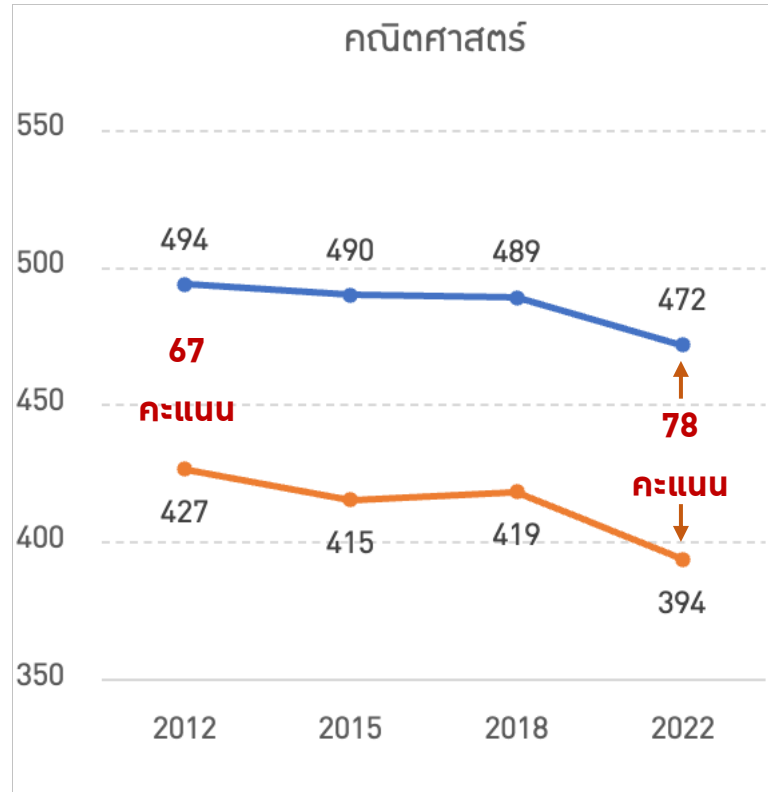
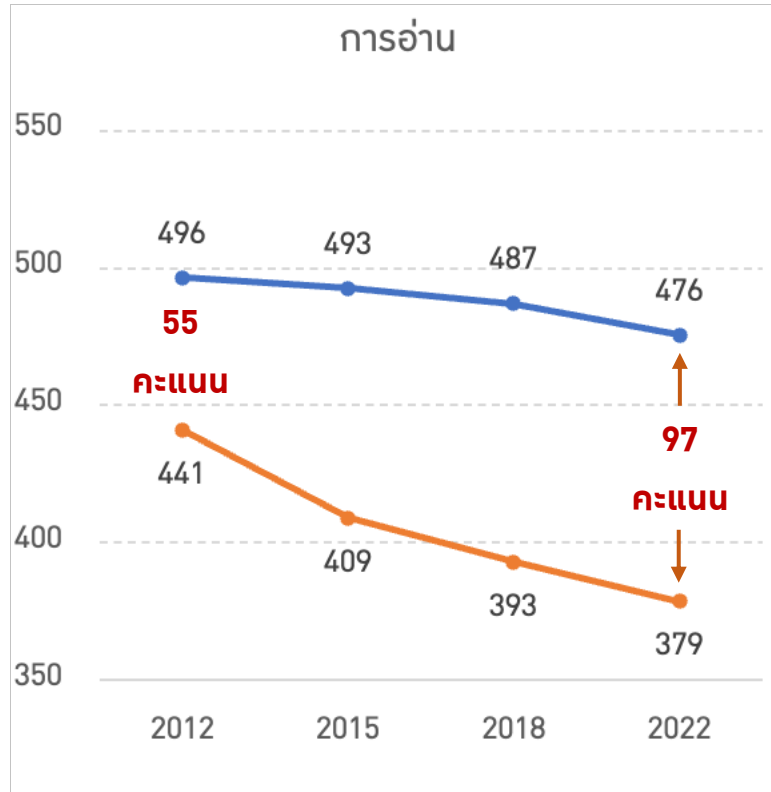
ระบบการศึกษาไทยอ่อนแอ
หลักสูตรไม่ทันสมัย
ใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ

2

ต้องแก้ปัญหาย่างเร่งด่วน
และต้องแก้ไขให้ถูกต้อง

คะแนน PISA 2012-2022 ของไทยเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศ OECD

—●— คะแนนเฉลี่ย OECD —●— คะแนนเฉลี่ยไทย

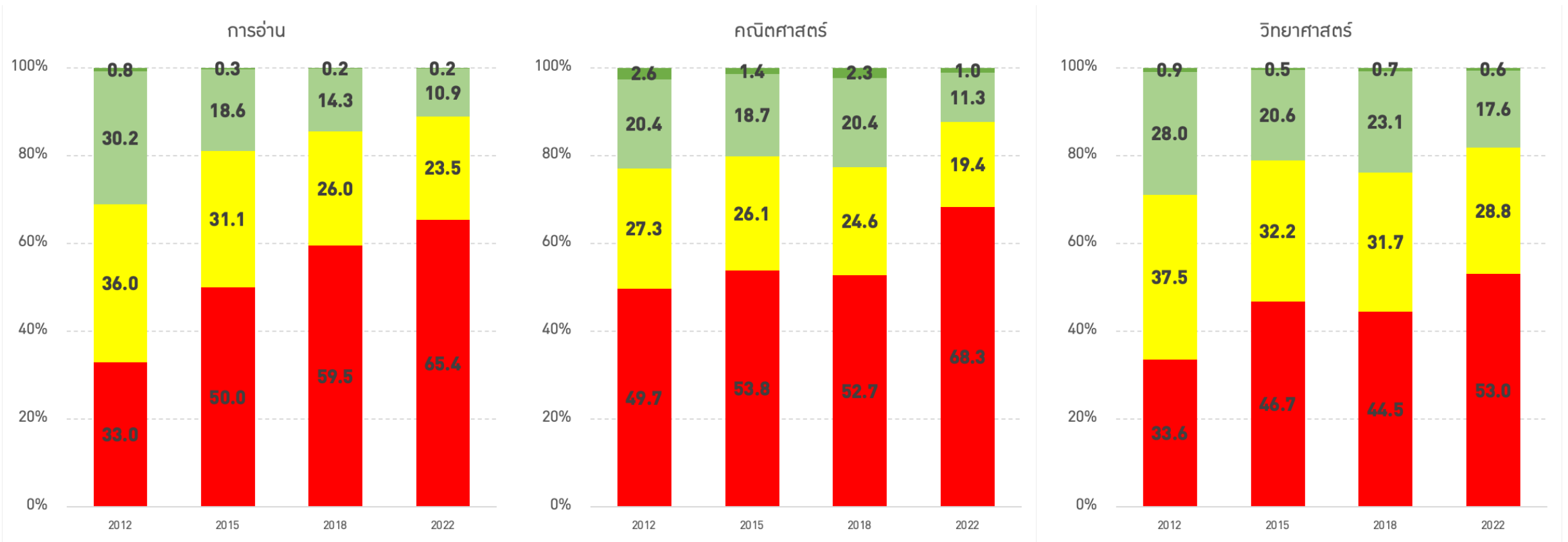


ที่มา: OECD

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD มีแนวโน้มลดลงตลอด 10 ปี
คะแนนของไทยลดลง และมีแนวโน้มห่างจากค่าเฉลี่ย OECD มากขึ้นเรื่อย ๆ

ร้อยละของเด็กไทยอายุ 15 ปี แบ่งตามระดับความสามารถ

■ นำความรู้มาใช้งานจริงไม่ได้
 ■ เริ่มนำความรู้มาใช้งานจริงได้
 ■ นำความรู้มาใช้งานจริงได้ดี
 ■ นำความรู้มาใช้งานจริงได้ดีเยี่ยม



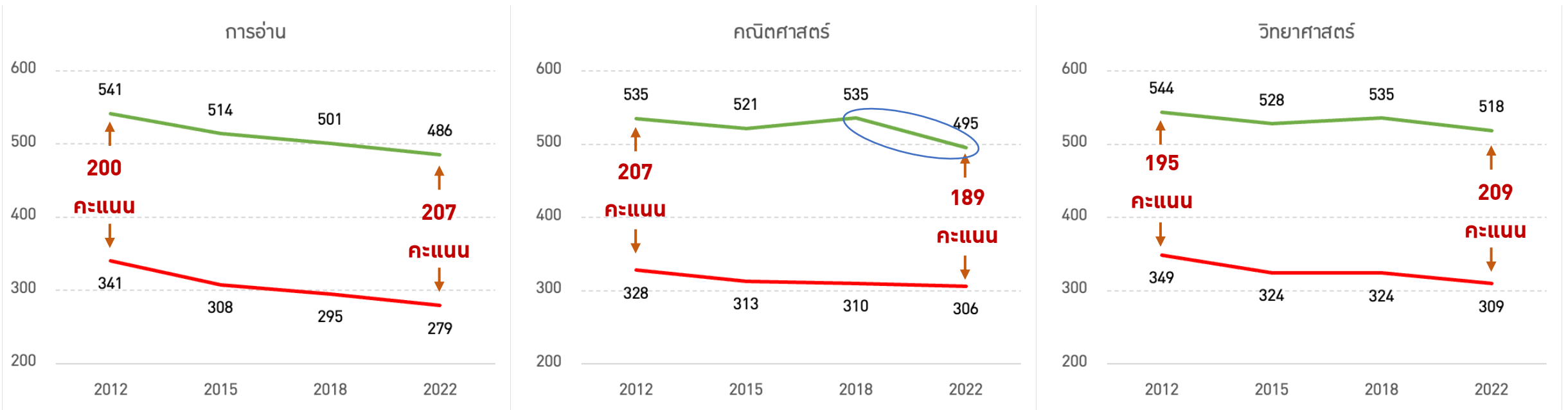
ที่มา: OECD

จำนวนเด็กไทยที่มีความรู้ไม่พอใช้งานได้จริงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ไทยผลิตเด็กที่มีความสามารถสูงได้ แต่ยังมีน้อยมากและมีแนวโน้มผลิตได้น้อยลงมาโดยตลอด

เปรียบเทียบคะแนน PISA ระหว่างกลุ่มเด็กเก่ง-อ่อน

—●— คะแนนเฉลี่ยของเด็กกลุ่ม 90th Percentile

—●— คะแนนเฉลี่ยของเด็กกลุ่ม 10th Percentile



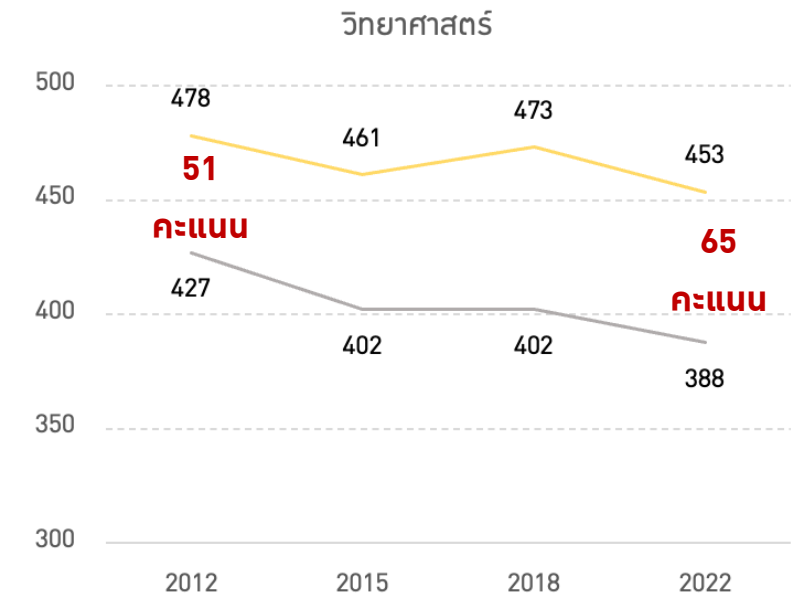
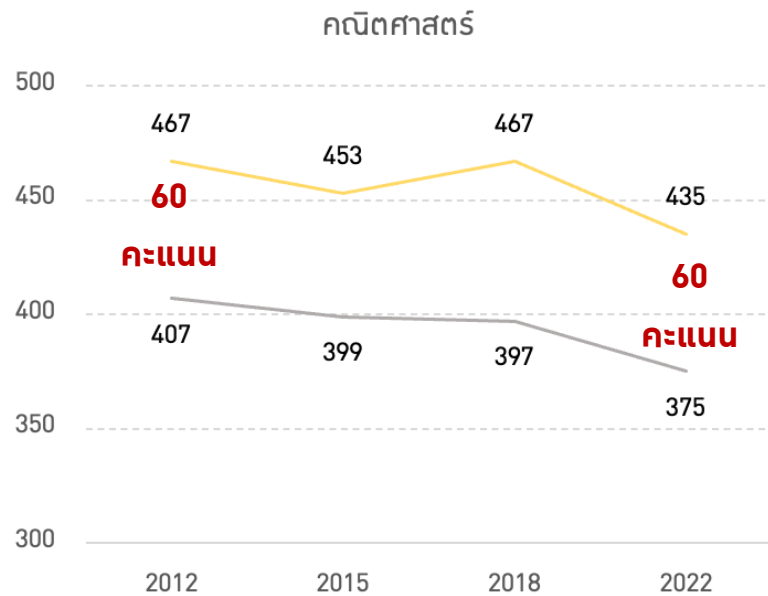
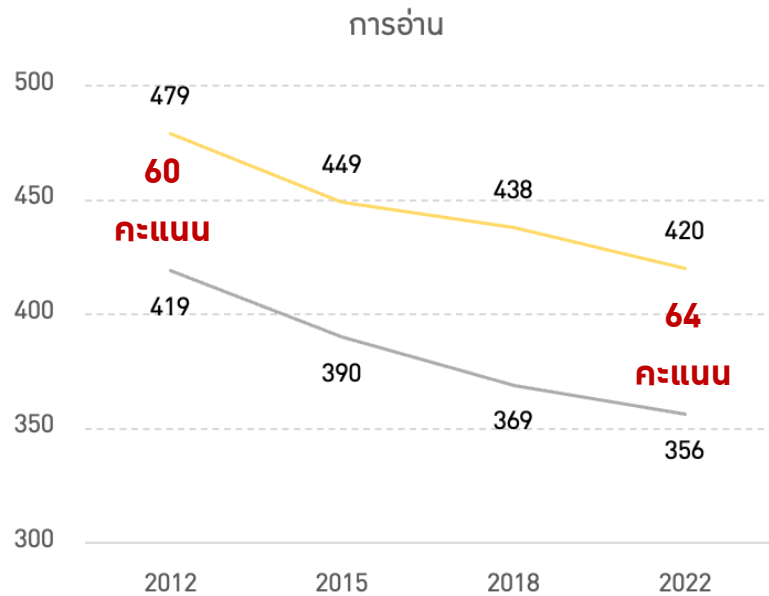
ความเหลื่อมล้ำระหว่างเด็กเก่ง-อ่อน ไม่ลดลงตลอด 10 ปี

ปี 2022 วิชาคณิตศาสตร์คะแนนต่างกันน้อยลง แต่เป็นเพราะกลุ่มเด็กเก่งคะแนนลดลงเยอะ

เปรียบเทียบคะแนน PISA ระหว่างกลุ่มเด็กรวย-จน

คะแนนเฉลี่ยของเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม
น้อยสุด 25% แรก (1st Quartile)

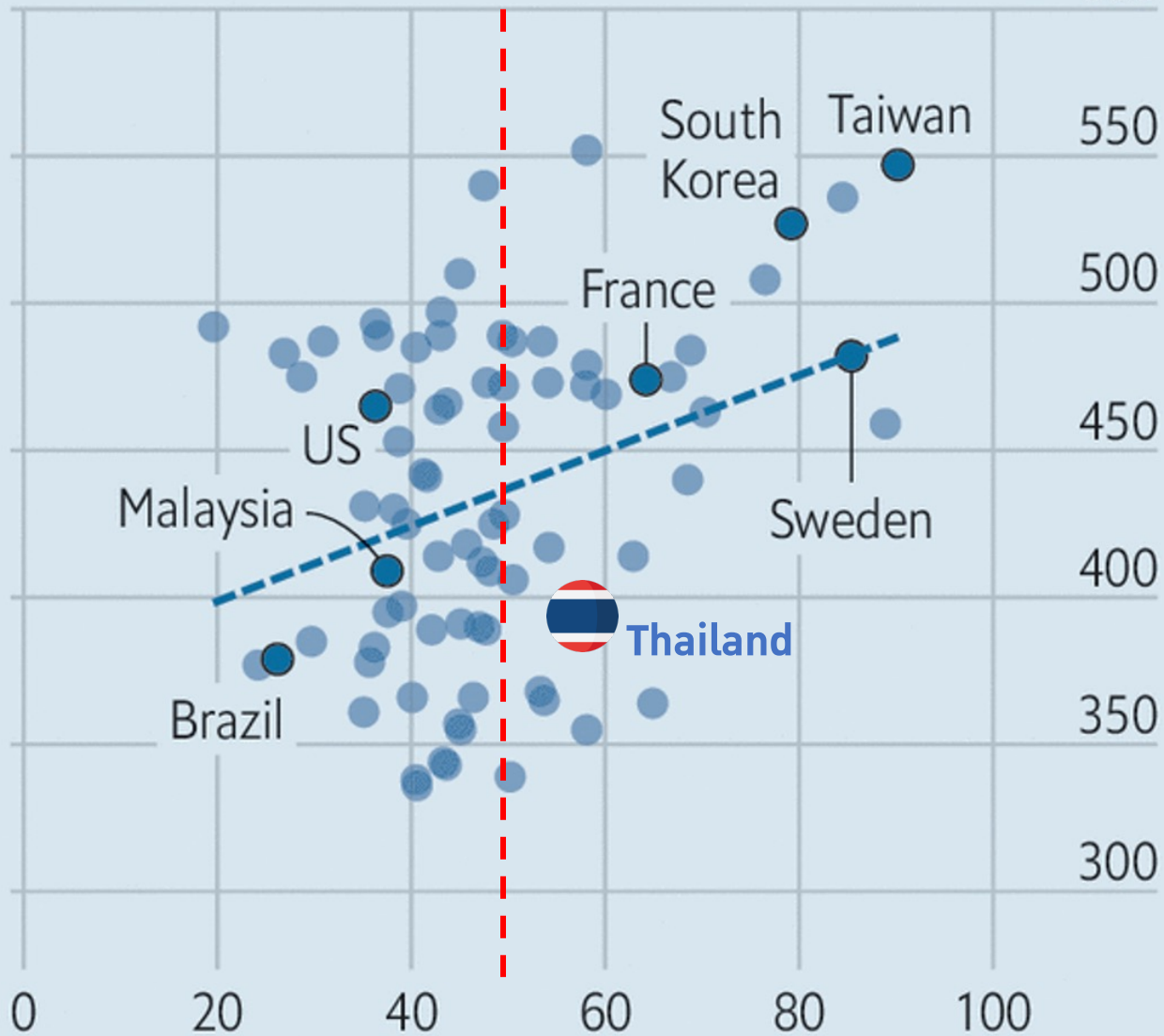
คะแนนเฉลี่ยของเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม
สูงสุด 25% สุดท้าย (4th Quartile)



ความเหลื่อมล้ำระหว่างเด็กรวย-จน ไม่ลดลงตลอด 10 ปี

คะแนน PISA 2022 วิชาคณิตศาสตร์

ค่าเฉลี่ย OECD



% นักเรียนที่โรงเรียนปิดต่ำกว่า 3 เดือน (ม.ค. 63 – พ.ค. 64)

ที่มา: OECD

ไทยได้รับผลกระทบจาก Covid-19 แต่ไม่ใช่สาเหตุหลักที่ทำให้คะแนนลดลง

- ▶ **ไทยปิดโรงเรียนสั้นกว่าค่าเฉลี่ย OECD**
เด็กไทยจำนวน 60% รายงานว่าโรงเรียนของตนปิดน้อยกว่า 3 เดือน
- ▶ **เด็กรอยเอาตัวรอดได้ แต่เด็กจนต้องพึ่ง ร.ร.***
เด็กรวยเจอ ร.ร. ปิด นานกว่าเด็กจน แต่คะแนนเด็กใน ร.ร. ที่ปิดนานกลับสูงกว่า
- ▶ **Covid-19 ไม่ได้ทำให้คะแนนเด็กจน-รวยต่างมากขึ้น***
แนวโน้มคะแนนของทั้ง 2 กลุ่ม ลดลงทั้งคู่ ไม่ได้ทำให้คะแนนต่างกันเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

* เปรียบเทียบระหว่างเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมน้อยสุด 25% แรก (1st Quartile) กับเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงสุด 25% สุดท้าย (4th Quartile)

PISA ส่งสัญญาณอะไรต่อการศึกษาไทย



ระดับ 6

นำความรู้มาใช้งานจริงได้ดีเยี่ยม

ระดับ 5

ใช้คณิตศาสตร์แก้ปัญหารจริงที่ซับซ้อนได้

ระดับ 4

นำความรู้มาใช้งานจริงได้ดี

ระดับ 3

ระดับ 2

เริ่มนำความรู้มาใช้งานจริงได้

ระดับ 1a

นำความรู้มาใช้งานจริงไม่ได้

ระดับ 1b

ใช้คณิตศาสตร์แก้ปัญหาย่างง่ายได้

ระดับ 1c

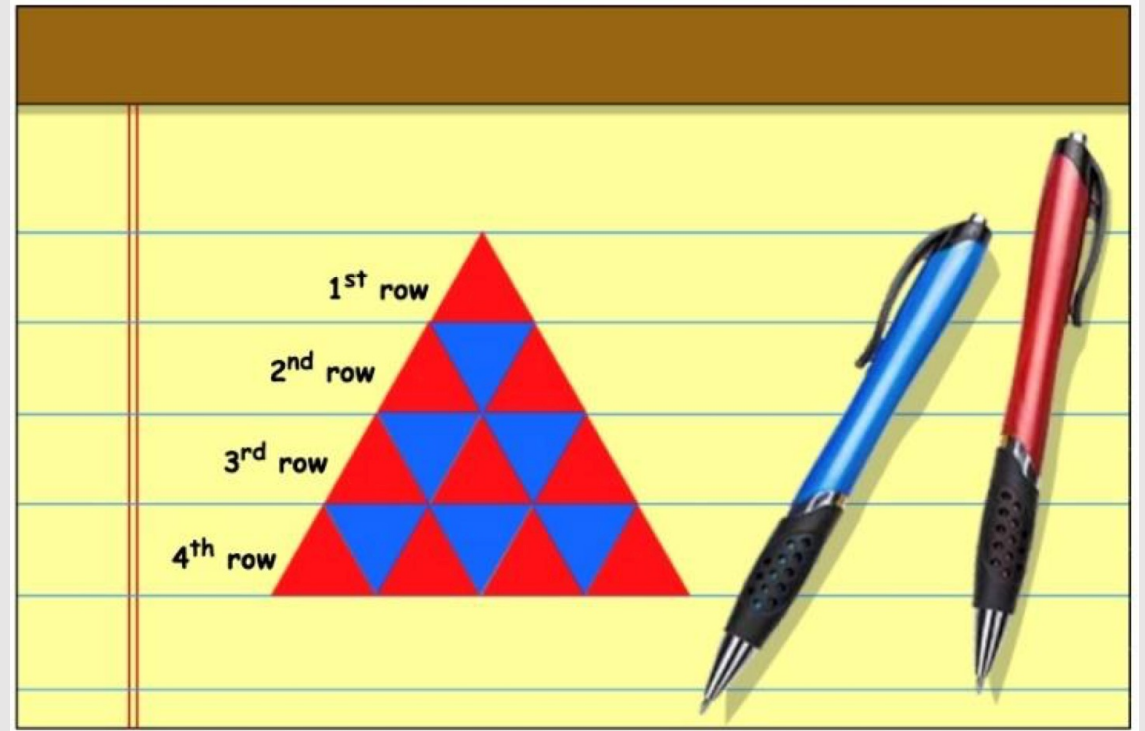
แต่ต้องมีข้อมูลที่จำเป็นครบถ้วนชัดเจน

ที่มา: OECD

ระดับความสามารถ
ทางคณิตศาสตร์

ตัวอย่างคำถามระดับ 2

ถ้ารูปด้านล่างมีแถวที่ 5 พื้นที่สามเหลี่ยมสีน้ำเงิน
จะคิดเป็นร้อยละเท่าไรของพื้นที่แถวที่ 5 ทั้งหมด



เด็กจะตอบได้ต้องเข้าใจ วิเคราะห์เป็น และประยุกต์ใช้ได้

สัญญาณบอกว่าระบบการศึกษาไทยอ่อนแอ - หลักสูตรไม่ทันสมัย

สร้างสรรค์

ประเมิน

วิเคราะห์

ประยุกต์ใช้

เข้าใจ

จำ

ระดับที่เด็กเริ่มนำความรู้
ไปใช้ในชีวิตจริงได้

เด็กต้องมีสมรรถนะ

(K) ความรู้

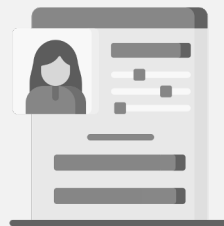
(S) ทักษะ

(A) เจตคติ

ที่มา: OECD

ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้

เปรียบเทียบกับหลักสูตรแกนกลางของไทย



หลักสูตรแกนกลางไทยใช้มา 15 ปี

ที่ผ่านมามีปรับเล็ก แต่ยังไม่เพียงพอ



ไม่นำเกิดสมรรถนะ เพราะเน้นความรู้เป็นหลัก

ตัวชี้วัดส่วนใหญ่เน้นความรู้ (1,813 ตัว - 88%)

บางตัวชี้วัดมี KSA รอบด้าน แต่ยังมีน้อย (4%)



ความรู้ส่วนใหญ่ ไม่ได้ส่งเสริมการคิดขั้นสูง

ส่วนใหญ่เป็นการท่องจำ (1,410 ตัว - 78% ของความรู้)

ยังไม่ไปถึงการคิดวิเคราะห์-สร้างสรรค์สิ่งใหม่

ที่มา: หลักสูตรแกนกลาง 51 วิเคราะห์โดยคณะวิจัย

สัญญาณบอกว่าระบบการศึกษาไทยอ่อนแอ - ใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ



เงิน

รัฐบาลไทยลงทุนด้านการศึกษามูลค่าสูง เป็นลำดับต้น ๆ ของโลก เมื่อเทียบกับประเทศที่มีรายได้ใกล้เคียงกัน

ที่มา: The world bank

78% ถูกใช้เป็นเงินเดือนครู

11% ถูกใช้เป็นงบโครงการต่าง ๆ

ที่มา: บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ ปี 2561

และระบบ e-budget ของ สพฐ. ปี 2559



คน

ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น จากอัตราการเกิดลดลง 94% ของ ร.ร. ประถมขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น ดูแลเด็กไม่ทั่วถึง ต้องเพิ่มครู 5 หมื่นคน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีครูครบชั้น

ที่มา: คณะวิจัยคำนวณจากข้อมูล สพฐ. สพฐ. ปีการศึกษา 2565

PISA 2022 บอกว่า ร.ร. ที่ขาดครู คะแนนต่ำกว่า ร.ร. ที่ครูครบ

ที่มา: OECD



เวลา

ส่วนใหญ่รัฐส่วนกลางเป็นคนตัดสินใจ ร.ร. ไม่มีอิสระ

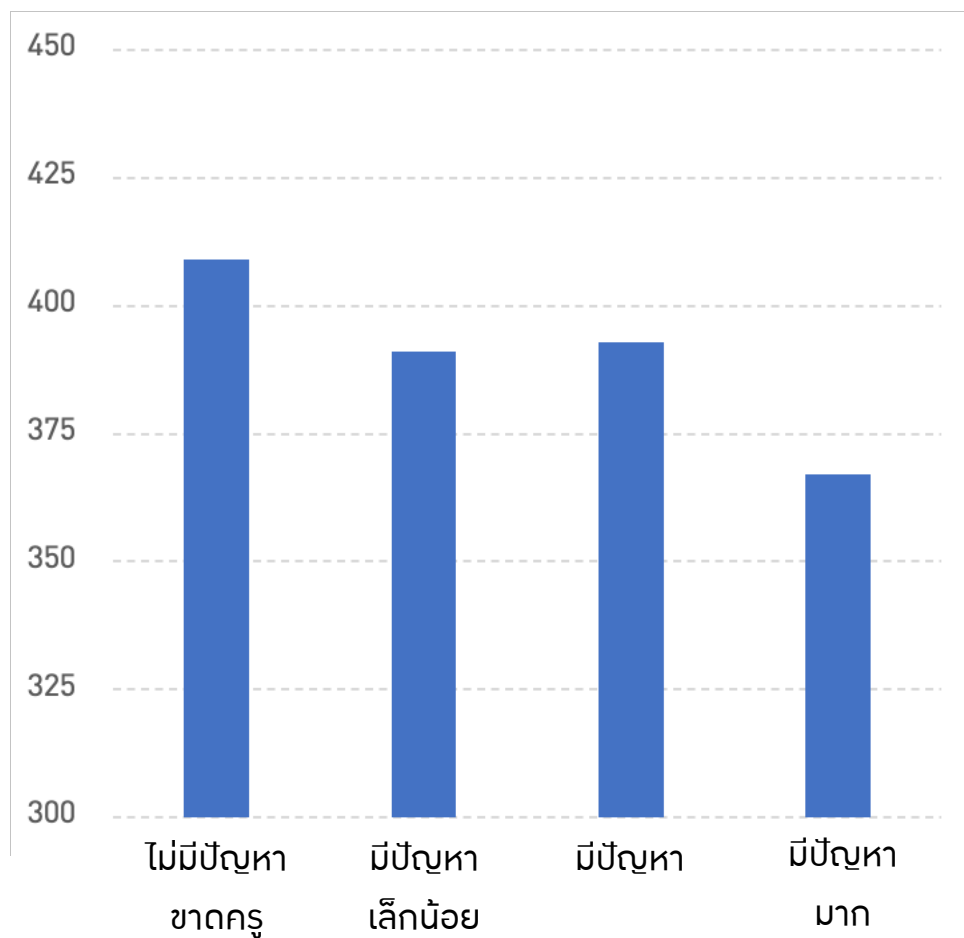
ครูมีภาระงานเพิ่ม ต้องรายงานผลโครงการ ไม่มีเวลาสอนเต็มที่

TDR1 สำรวจครูใน 8 จังหวัด พบว่า ภาระงานที่ครูรู้สึกเป็นปัญหา มากที่สุดคือการรายงานผลโครงการต่าง ๆ

ที่มา: TDR1 (2565)

คะแนน PISA 2022 คณิตศาสตร์ ของเด็กในโรงเรียนที่มีปัญหาขาดครูแตกต่างกัน

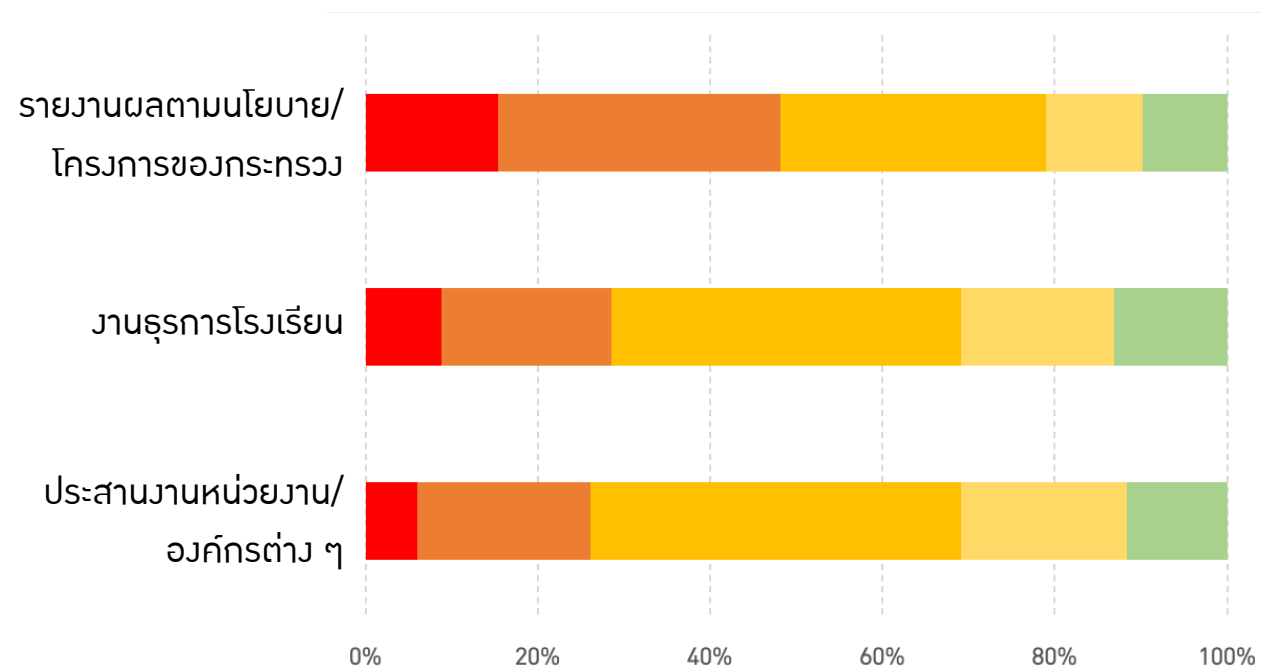
คะแนน



ที่มา: OECD

ผลการสำรวจระดับผลกระทบของภาระงานอื่นของครู 214 คน ใน 8 จังหวัดทั่วประเทศ

Q: ในปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2564) ท่านรู้สึกว่าการะงานเหล่านี้
ส่งผลกระทบต่อการสอนมากน้อยเพียงใด?



หมายเหตุ: สำรวจครูในจังหวัดระยอง ศรีสะเกษ สตูล เชียงใหม่ กาญจนบุรี และ 3 จศต.

ที่มา: TDRI (2565)

ตัวอย่างระบบการศึกษาของประเทศที่เด็กมีระดับความสามารถสูง



สิงคโปร์



หลักสูตรและการสอน

- ปรับทุก 6 ปี
- เน้นสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21
- จัดการเรียนรู้เฉพาะศาสตร์ แต่มีความพยายามบูรณาการมากขึ้น



ผลิตและพัฒนาครู

- ระบบการผลิตเชื่อมโยงกับความต้องการ
- สนับสนุนคนที่จะมาเป็นครูเป็นพิเศษ
- ตรวจสอบค่าตอบแทนสม่าเสมอ เพื่อปรับให้แข่งขันกันสูง
- ประเมินครูต่อเนื่อง เหมาะสมกับเส้นทางวิชาชีพและตำแหน่ง



ฟินแลนด์



หลักสูตรและการสอน

- ปรับทุก 10 ปี
- เน้นสมรรถนะผู้เรียน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- เอื้อให้เกิดการเรียนรู้บูรณาการข้ามศาสตร์ ผ่านการสอน “ใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน”
- เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เช่น ทักษะวิจัย แนวปฏิบัติทางวิศวกรรมศาสตร์/วิทยาศาสตร์



ผลิตและพัฒนาครู

- เป็นครูต้องจบ ป.โท
- จัดสรรเวลาให้ครูพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน 100 ชั่วโมงต่อปี

ข้อเสนอ 3 ระยะ ปรับปรุงระบบการศึกษา

ระยะที่สั้น (ภายใน 1 ปี)

ลดภาระงานอื่นของครู เพื่อให้สอนได้เต็มที่

- ทบทวนโครงการที่ ร.ร. ต้องรายงานผล เพื่อบูรณาการการรายงานผลให้มากที่สุด
- ปีต่อไป ตั้งตัวชี้วัดจากผลลัพธ์จากระบบปกติ ที่ ร.ร. ทำ เช่น คะแนนสอบ ผลประกันคุณภาพ
- ไม่สร้างตัวชี้วัดใหม่ ๆ ให้ ร.ร. ต้องรายงาน

ระยะที่กลาง (ภายใน 3 ปี)

ยกเครื่องหลักสูตรและ ออกแบบระบบให้พร้อม

- ปรับหลักสูตรแกนกลางใหม่ให้อิงสมรรถนะ และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ประเมิน สร้างสรรค์
- ทดลองนำไปใช้ก่อนขยายผลทั่วประเทศ
- ออกแบบระบบอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เช่น ผลิต/พัฒนาครู ประกันคุณภาพ สอบ

ระยะยาว (ดำเนินต่อเนื่อง)

บริหารจัดการ ร.ร. เล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

- มีนโยบายชัดเจน อาจเริ่มจากข้อเสนอของ WB “บริหารควบรวมและพัฒนาเป็นเครือข่าย”
- เติม 3 มาตรการ ยกกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - (1) สื่อสาร 2 ททาง ให้เกิดความเข้าใจ
 - (2) ให้ชุมชนตัดสินใจเต็มที่
 - (3) สร้างหลักประกันว่ารัฐรักษาสัญญา
- สร้างแรงจูงใจให้ครูไปอยู่ใน ร.ร. เล็กห่างไกล
- นำงบประมาณที่ประหยัดได้จากการบริหารจัดการ มาเพิ่มแก่ ร.ร. เล็ก ห่างไกล